

Projekt Wiking seglar i Turkiet, november 2004

Projekt Wiking bildades i Eksjö redan hösten 1991. Då hade jag sedan ett par år lyckats lura med mig några arbetskamrater på Långanässkolan i min egen båt på den varje höst genomförda distanskappseglingen ”Byxelkroken”, som seglas sista helgen i september på farvattnen mellan Västervik och Byxelkrok på Öland. Lördag till Byxelkrok, och söndag åter Västervik – tillsammans ca 60 distansminuter (drygt 110 km med ”landkrabbemått”).

I samband med att vi tillsammans tittade på en videoupptagning från det årets upplaga av Byxelkroken, började vi tala om att starta ett femårsprojekt, som skulle avslutas med ett deltagande i Gotland Runt. Det blev projektstart, men under årens lopp skulle vi sedan komma att ha så trevligt både på våra ”blot” och våra seglingar att femårsprojektet nu är på väg att bli ett femtonårsprojekt! Den ursprungliga målsättningen ändrades också efter hand från ett deltagande i Gotland Runt till ”*Att ombord på egen eller hyrd segelbåt på något av världens hav, i sann vikingaanda vid lämplig tidpunkt tillsammans genomföra en spännande, intressant och njutbar segling, varom runor kan ristas och skrönor berättas*”.

När projektet startade fick samtliga deltagare också sina vikinganamn. Sålunda heter Claes Wesström ”Klas Hårfagre” på grund av sin betydande avsaknad av hår på huvudet. Själv fick jag enligt samma princip namnet ”Svenne Tvärilsk” – då mitt lynne normalt är föga koleriskt. Enligt en mer naturlig modell heter Fredrik Wigelius i detta sammanhang ”Fredrik Brådgarve”, därför att han har brått att skratta (garva), och Jan Larsson har fått namnet ”Janne Järnsax” på grund av sitt fasta handslag.

Vid den nu aktuella seglingen medföljde också en ”adjungerad viking”, nämligen Mikael Gunnarsson, som redan sommaren 1995 följde med på vår segling till Visby och Gotska Sandön. Denna gång föräras han namnet ”Miklagårds-Micke” med anledning av vårt resmål. Som bekant var ju

Miklagård vikingarnas benämning på Konstantinopel, nuvarande Istanbul, Turkiets största stad.

Vårvintern 2004, närmare bestämt den 27 februari, kom vikingagänget på ett något försenat midvinterblot överens om, att en sådan segling som omnämns i målsättningen skulle genomföras vid Turkiets södra kust. Delvis var detta kanske ett resultat av att jag läst Göran Schildts samtliga böcker om seglingarna med ketchen Daphne i Medelhavet – även om han egentligen inte gjorde några strandhugg just på den här aktuella kuststräckan, utan i stället gick direkt från Marmaris till Antalya och sedan därifrån över till Cypern.

De betydligt yngre författarna Lars Hässlers och Marie Blomqvists bok ”Medelhavet tur och retur”, liksom alldeles nyligen utkomna ”Från Långvik till Tarsus” av Ebbe Gustafsson (uppväxt i närheten av Västervik) har förstås också varit inspirationskällor. Båda böckerna finns för övrigt på Nautiska Förlaget, och den sistnämnda fick jag som av en händelse hem i brevlådan ganska exakt en månad före vår avresa, eftersom jag är medlem i Nautiska Bokklubben, där den var månadens bok.

Nu är alltså seglingen genomförd – den ”varom runor kan ristas och skrönor berättas”. Det skedde första veckan i november 2004, och här kommer den runristning som följde därav.

LÖRDAG

Ankomsten

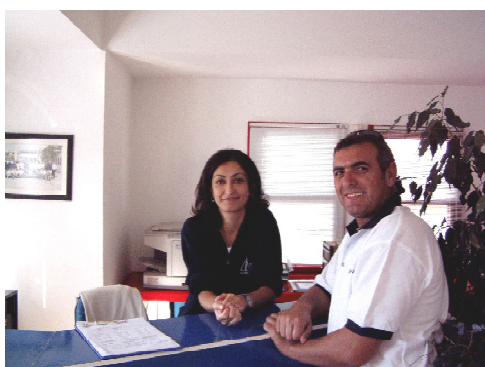
Efter en ganska behaglig och odramatisk flygresa med Turkish Airlines från Arlanda glider vi slutligen ner mellan bergskammarna och landar på Dalamans flygplats i södra Turkiet, lördagen den 30 oktober klockan 15.00. Flygresan har då tagit fyra timmar. Värmen som slår emot oss när vi kommer in i ankomsthallen – och ännu mer när vi kommer ut i det fria – är nästan bedövande. Något chockat efter ett höstgrätt och svalt Sverige...

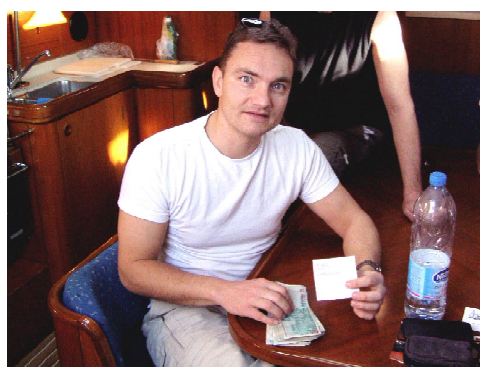
Fredrik, Micke och Janne vid bussen på Dalamans flygplats

Den imponerande aktern på HADAR i Albatross Marina utanför Marmaris.

Receptionisten och "vår" båtuthyrare på Albatross Marina.

Fredrik behöver ett särskilt papper för att skriva alla nollor på, sedan han växlat till sig turkiska lira!

Claes och Micke beundrar utsikten i Marmarisevnen från fördäck, när vi stävar ut från marinan på söndag.

Gänget består av hela ”Projekt Viking”, d.v.s. Fredrik Brådgårve, Claes Hårfagre, Janne Järnsax, och jag själv, Svenne Tvärilsk. Dessutom kompletteras besättningen nu, som inledningsvis nämnts, av den ”adjungerade wikingen” Miklagårds-Micke.

Behcet Holago från Marmaris Boat Charter, som anordnat vår resa, möter som avtalat upp på flygplatsen och tar emot oss och de fem andra svenska båtbesättningarna som flugit ner till årets ”Marmaris Race Week”. De övriga skall delta i kappseglingarna under veckan, medan vi på mer traditionellt vikingamåner tänker utforska kusten österut från Marmaris. Vi embarkerar nu samtliga den buss som skall ta oss de tio milen från flygplatsen till Marmaris, där vår hyrbåt ligger och väntar. Resan tar omkring två timmar, eftersom vi gör ett uppehåll på halva sträckan för intagande av föda och ev. inhandlande av souvenirer.

Bussresan går delvis på riktiga serpentinvägar längs branta bergssidor med avgrundsstup på ena sidan och hisnande höjder på den andra. Ett riktigt turkiskt ”alplandskap”. När vi till sist är framme i Marmaris kliver de flesta av vid Netsel Marina (750 båtplatser), som ligger i själva staden Marmaris, medan vi och ytterligare en besättning fortsätter ett par kilometer ut till den betydligt mindre Albatross Marina. Där får vi snart bekanta oss med vår Oceanis 400, en 40 fot lång segelbåt (drygt tolv meter), byggt av franska Beneteau och med våra mått mätt en riktig ”lyxbåt”. Åtta kojplatser i fyra olika utrymmen, två separata toaletter med dusch, samt en dusch på akterspegeln. Även fem axelbredda vikingar får alltså gott om plats. Alla instrument finns, d.v.s. logg, ekolod, autopilot, VHF-radio, GPS-navigatör, vindinstrument etc. Musikanläggning för både kassetter och CD. Tryckvatten med varmvattenberedare, vilket innebär att man så fort motorn gått en stund eller om man varit inkopplad till landström, har riktigt hett vatten direkt i kranen (eller i duschen). Kylboxen är på minst 150 liter och har mycket god kapacitet (en morgon är både mjölk och yoghurt bottenfrusen!).

Kort sagt är båtens komfort och utrymmen överväldigande. Motorn är en Perkins

diesel på 50 hästar och propellern fast och trebladig, vilket förstås kanske innebär någon tiondels knop lägre fart vid segling, men den ger i gengäld riktigt bra bett i vattnet och visar sig kunna driva fram det tunga skrovet i åtta knops fart utan problem. Båten är försedd med rullgenua, men storseglet är av traditionell typ, utan genomgående lattor. Dukarna verkar dock vara i hyfsat skick.

I utrustningen ingår också ett rejält CQR-ankare och 50 meter kätting – samt inte minst ett elektriskt ankarspel, som vi snart inser att vi skulle ha haft svårt att klara oss utan.

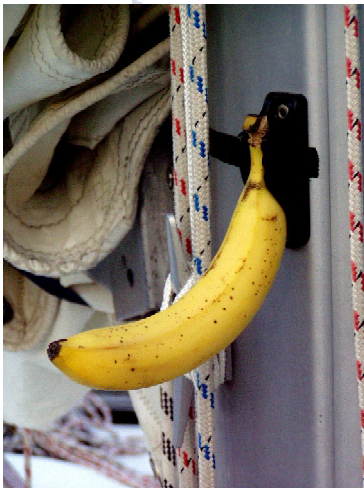
Båtens finish är fantastisk, och vi undrar om den är av årets modell eller möjligen har hyrts ut även säsongen innan. I motorrummet syns t.ex. inte en droppe olja, och motorn ser ut som om den hämtats direkt från fabriken. När vi senare frågar marinans personal, får vi veta att båten är 16 år gammal! Det är fullständigt obegripligt att man kan hålla en sådan finish efter så många år! Men under de fyra månader båtarna står på land över vintern ägnar sig ju förstås hela marinans personal enbart åt att ta hand om dem, både in- och utvändigt. Och konkurrensen mellan båtuthyrarna här nere är kanske också sådan att båtarna måste vara i toppskick, om man skall kunna hävda sig på marknaden.

SÖNDAG

Seglingen börjar

Efter att trots alla nya intryck ha somnat och sovit gott hela natten vaknar vi på söndag morgon och kan äta frukost ombord. Kvällen innan åt vi middag i marinans restaurang och kunde då fylla i en lista på de förnödenheter vi ville ha ombord, och inom en halvtimme levererades allt direkt på båten! Den turkiska yoghurten är för övrigt mycket god, och så fast att man nästan kan skära den i skivor...

När vi tillsammans med vår man från marinan har gått igenom båtens checklista och skrivit under vårt hyresavtal, samt erlagt de 2000 euro som krävs i deposition för båten (nästan 20 000 kronor – mer än vad själva hyran kostar), kan vi till sist lämna

Svenne Tvärilsk rattar skutan, medan Claes Härfaqre och Miklagårds-Micke tar det lugnt.

Ny användning av clamcleat på masten!

Spinnakerslör i åtta knop utanför Turkiets södra kust - och inget går sönder...

bryggan klockan 11.20, och vi styr så ut på den oljigt blanka Marmarisviken för motor. Vikingen Brådgarve står vid båtens stora ratt och ser rätt nöjd ut. På samma display som visar fart och djup kan vi också se att det är 25,2 grader varmt i vattnet, och det känns betydligt varmare i luften. Nästan vindstilla. Vi njuter av de fantastiska vyerna runt omkring. Höga blånande berg åt alla håll, och en smal öppning ut mot Medelhavet.

Vi har tittat på sjökortet och diskuterat olika ställen längs kuststräckan österut som vi gärna skulle vilja besöka. Tyvärr är en vecka ganska kort tid, då man måste tillbaka till utgångspunkten med båten. Vi bestämmer oss i alla fall för att börja med en längre distans denna första dag, eftersom vädret är så bra. Så småningom kommer också vinden från rätt håll, och klockan 13.00 hissar vi storseglet, rullar ut genuan och slår av motorn. Snart slörar vi sydostvart med dryga sju knops fart. Autopiloten styr båten (som för övrigt har det maskulint klingande namnet HADAR) på kurs 110 grader. Jag har lagt in en waypoint (punkt i sjökortet, definierad av dess latitud och longitud) i GPS-navigatorn vid den sydligaste udden på halvön Kapidagi Yarimadasi, som vi skall runda, innan vi kommer in i den stora Fethiyebukten (Fethiye Körfezi). Senare lägger vi också in en waypoint precis i ett sund som vi planerar att gå in genom för att lägga oss i en liten skyddad vik på dess västra sida. Det skulle visa sig välbetänkt, för vi erfar senare att det mörknar riktigt tidigt, så redan vid 18.00-tiden är det praktiskt taget midnattsmörkt.

Efter någon timmes segling ser jag plötsligt en svala som flyger alldeles ovanför vattnet ett tjugotal meter framför båten. Då sitter jag för övrigt på fördäck och talar i telefon med min hustru Eva i Eksjö.

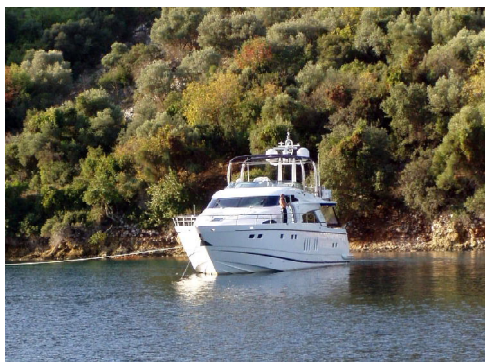
Plötsligt avslutar fågeln emellertid flykten med att dyka rakt ner i vattnet! Jag har aldrig sett en svala dyka förut, och jag inser nu plötsligt att det faktiskt är en flygfisk jag sett... Någon i besättningen antyder att jag drabbats av hallucinationer, och ingen är riktigt säker på om det verkligen finns flygfisk i Medelhavet. Så småningom drabbas

emellertid hela besättningen av samma hallucination, då plötsligt ett helt stim flygfiskar lyfter nästan samtidigt och pilar iväg över vattnet. Med ens är det väldigt påtagligt att man befinner sig på farvatten ganska långt ifrån Östersjöns skärgårdar...

Klockan 15.00 får Fredrik Brådgarve, vår hängivne spinnakerentusiast, sin vilja igenom och det stora nylonet åker till väders. Snart ligger vi på en perfekt spinnakerslör och loggar uppemot åtta knop. Ett härligt driv i båten med spinnaker. Med tanke på senare års alldeles osannolika erfarenheter från Byxelkroken (spinnakerhaverier de senaste tre seglingarna!) vågar jag dock knappt titta på seglet. Något måste väl snart gå sönder!

Men seglet håller, och efter knappt tre timmars segling har vinden också mojnät, så att det blir dags att riva spinnakern, rulla in genuan och fortsätta för motor. Då har det redan börjat skymma ordentligt, och vi har faktiskt svårt att lokalisera det smala sund vi har tänkt gå in i. Utan vår GPS hade det nästan varit omöjligt. Så småningom kan vi ändå urskilja en något annorlunda gråton mot de mörkare bergssidorna och styr in där med ständig koll på ekolodet. Detta har förut mest hela tiden visat ett djup på mer än hundra meter, och nu får man nästan hicka, när det plötsligt ”bara” visar 65 meter... I det alltmer kompakta mörkret tuffar vi vidare in genom sundet och är inställda på att gira babord hän direkt efter passagen. Plötsligt finns där emellertid en ganska stor ö rakt för om oss, så vi måste välja på vilken sida vi skall gå! Och på sjökortet finns ingen ö!

Efter mycket huvudbry blir det som alltid i sådana sammanhang. Man upptäcker att sjökortet visar rätt och att man själv gått fel. I stället för att någon halv distansminut tidigare gå in i ”vårt” sund mer mot väster, har vi fortsatt norrut i det större sundet – och där finns en ö. Nu har emellertid djupet även här minskat till ankringsbart, och vi går in mellan ön och babordslandet, där vi ankrar på 20 meters djup. Vi släpper ut drygt trettiofem meter ankarkätting och slappnar av. Inne i viken dundrar en motor, som vi misstänker driver någon sorts generator och

Den stora tyska motorbåten i vår första natthamn - som vi angjorde i mörker...

Den märkliga viken dit vi kom av misstag - några byggnader och en på dagen osynlig ruin.

Typisk vy från turkisk medelhavskust - ett storskaligt "Höga Kusten".

Välbållens fyr på en av öarna utanför Fethiye.

I Medelhavets salta vatten krävs knappt simkunighet för att hålla sig flytande...

ger kraft till den belysning vi ser där. Bl.a. finns en fasadbelyst ruin, som ger näring åt vår fantasi. Vi undrar om det möjligen kan ha varit ett gammalt kloster här för några hundra år sedan. Något om babord anar vi också konturerna av en stor båt förtöjd mot land, men mörkret är redan så kompakt att man endast mycket svagt kan ana konturerna av större föremål.

Klockan är nu en kvart i sju på kvällen, och vi har gått 42,2 distansminuter denna första dag. Vattentemperaturen är 24,8 grader. Claes Hårfagre tillreder middagen, som består av stekt fårkött och potatis. Alla är hungriga, och maten försvinner förfärande snabbt ner i tomma vikingamagar...

Det är sedan svårt att slita sig från sittbrunnen och den fantasieggande omgivningen, men till sist kryper vi ändå till kojs. Det är nu helt vindstilla, och ankarplatsen känns trots allt betryggande. Vi har land mellan oss och öppna havet, och fjärden innanför oss är inte så stor.

MÅNDAG

Till staden Fethiye

När vi vaknar på morgonen ser den i kvällsmörkret så dramatiska ruinen betydligt mindre märkvärdig ut. Man får nästan anstränga sig för att över huvud taget upptäcka den mot berget och grönskan. Däremot ser vi nu den båt vi anade innanför oss. Det är en gigantiskt stor tysk motorbåt, som snart gör loss sin landförtöjning, spelar upp ankaret och glider ut ur viken. Den är hög som ett hus och uppskattningsvis minst 70 fot lång. Vår 40 fots båt känns plötsligt ganska anspråkslös...

Efter att ha badat i det fullständigt kristallklara (och salta!) vattnet äter vi nu frukost och bestämmer oss sedan för att gå rakt över bukten in till staden Fethiye, där vi räknar med att kunna bunkra för den fortsatta färden. Det är fortfarande vindstilla och varmt, och solen skiner obarmhärtigt från en klarblå himmel. Klockan tio använder vi så för första gången det elektriska ankarspelet för att ta upp de dryga trettio metrarna kätting. Redan efter ett tiotal meter är det tvärstopp. Det visar sig bero på att kättingen stockar sig och fastnar i det

hål varigenom den löper ner i kättingboxen. Sedan vi för hand rakat undan kättingen där nere löper den fint igen, och snart har vi ankaret liggande säkrat i sitt beslag på stäven. Vi sätter nu kurs mot den ostligaste delen av Fethiyebukten, där själva staden Fethiye ligger längst in i en mindre vik.

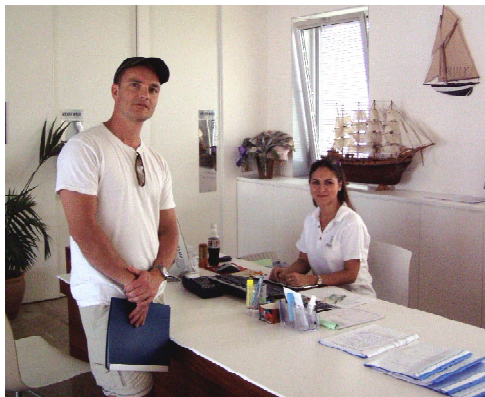
Efter ungefär en timmes gång ser vi delfiner på avstånd. Tyvärr kommer de inte närmare så att vi får titta riktigt på dem, utan försvinner i stället längre bort. Efter ytterligare omkring en timme är vi framme och lägger till långsides vid brygga C i Fethiye. En tillskyndande man från marinan där frågar hur länge vi skall ligga, och när vi svarar ett par timmar, så får vi ligga kvar långsides. Man tar ju då förstås större plats vid bryggan än om man ligger med aktern mot och stäven utåt, men här är det gott om plats.

Vi går nu i land på den mest välskötta hamnanläggning jag någonsin sett. Allt från själva bryggorna till toaletter och duschar och själva receptionen för tankarna till ett första klassens lyxhotell. Allt är välordnat, rent och skinande blankt. Vi får ett intryck av organisation, ordning och proffsighet. Vasahamnen i Stockholm eller gästhamnen i Borgholm på Öland är efter svenska förhållanden välordnade, men de når inte på långa vägar upp till denna standard.

Trots den sympatiska vänligheten är man också noga med formaliteterna och efterfrågar genast "boat papers", så vi får snabbt gå upp till receptionen med den lilla pärmhandlingar som finns ombord. Fredrik har fått ansvaret för skeppskassan och betalar nu hamnavgiften, motsvarande ca 200 kr.

Vi har vid det här laget hunnit bli hungriga och slår oss ner vid ett av borden under träden utanför den lilla restaurang som hör till marinan. Där serveras vi snart stekt forell och potatis med sallad. Även maten är perfekt (som överallt under hela veckan). Det enda som stör är ett tyskt sällskap, som låter sina två hundar springa lösa runt borden – och till och med in på själva restaurangen...

Efter den utsökta måltiden går vi några tiotal meter längre bort längs kajen och hittar en affär, där vi kan köpa det vi behöver

Fredrik Brädgarve gör sig snabbt bekant med den sköna receptionisten i Fethiyes eleganta marina...

HADAR förtöjd längsides i Fethiye.

Det sagolikt vackra Ölü Deniz, den turkosblå lagunen med berget Baba Dagj bakom, där skärmsflygarna kastar sig ut och svärmar som måsar över vattnet.

HADAR för ankar utanför Ölü Deniz.

Den branta klippan utanför den numera med en flytlina avspärrade blå lagunen, Ölü Deniz.

till pentryts förråd ombord. Det verkar vara fler personal där inne än kunder, och man vet inte hur väl man vill oss. Servicen är verkligen förstklassig – och priserna måttliga. Det enda vi inte kan köpa är fiskredskap, som vi tänkt skaffa, eftersom vi förstått att havet faktiskt är fullt av fisk här nere.

När vi efter inköpen återkommer till båten, har en majoritet av besättningen redan klart för sig att vi skall ligga kvar över natten på detta ställe och även hinna se litet mer av själva staden. Den distanssugne Fredrik Brådgårve får acceptera sina vikingakollegors önskemål och finner sig i detta utan protester.

Här hittar vi nu snart också en bankomat, där vi kan ta ut turkiska pengar och för ett tag känna oss som miljonärer (20 miljoner turkiska lira motsvarar vid denna tidpunkt knappt 100 svenska kronor!). Jag tar ut 300 miljoner!

Nu får vi också för första gången uppleva böneutroparnas entoniga och genomträngande mässande via minareternas högtalare. Just här känns det mest som ytterligare en betoning av den för oss exotiska miljön, men om man fick höra detta ljud nära inpå sig och ofta, så kanske man efter ett tag skulle tröttna och uppfatta det som ganska enerverande.

På kvällen äter vi en fantastisk middag på en uteservering i centrala Fethiye. För min egen del tar jag en pepparstek – som visar sig bli det sannolikt mest kryddstarka jag någonsin ätit. Utan svalkande dryck hade jag storknat och dött på fläcken! Men gott var det...

När vi återvänt till båten halar Fredrik Brådgårve efter ett tag fram en flaska champagne och två paket. Anledningen är att två av vikingarna nyligen råkat bli hela tre tjog år gamla, vilket nu alltså skall celebreras. Janne Järnsax är den ene, och vem den andre är förbjuder mig min blygsamhet att nämna. Efter sedvanligt skålande och hurrande får födelsedagsbarnen titta i de spännande paketen. De visar sig innehålla varsin rulle med grov nylonlina och ett antal upphängare med drag och andra artificiella beten – med andra ord sådant som bör kunna

attrahera de fiskar som döljer sig under Medelhavets blanka yta. Vi fruktar att det kommer att bli fråga om fiskdiet resten av resan, men så visar sig sedan inte bli fallet. Vi får lyckligtvis även i fortsättningen anledning att frekventera de lokala restaurangerna och deras ypperliga utbud (där förstås också fisk ingår). Vår nordiska fisketeknik tycks nämligen inte fungera här nere, varför fångsten uteblir.

TISDAG

Via ”Döda havet” till Kapi Creek, Ebbe Gustafssons favoritvik

Efter frukost och utklarering lämnar vi så hamnen i Fethiye en kvart över nio på morgonen. Det är fortfarande vindstilla, soligt och varmt, och vi går för motor. Innan avfärd har vi också fyllt våra vattentankar till maximala 560 liter.

Efter att ha rundat halvön söder om Fethiye ankrar vi upp redan klockan 11.45 utanför Ölü Deniz (Döda Havet) - en fantastisk, mycket berömd och ofta fotograferad liten lagun med turkosblått vatten och sandstrand runt om. Skärmflygarna ligger som en svärm måsar runt det höga berget Baba Dagi intill, och de landar efter hand en och en elegant på sandstranden nedanför. Det kristallklara vattnet är 24,4 grader varmt. I luften är det betydligt varmare. Hela besättningen ligger snart i vattnet och simmar. Omgivningarna och det turkosblå vattnet är som direkt taget ur en turistbroschyr, och man har nästan svårt att inse att det faktiskt är verklighet. Det känns mycket långt från ett novembergrått Sverige – och ändå är det bara fyra flygtimmar därifrån...

Fredrik fixar nu lunch, och till fikat efteråt har vi äppelfyllda wienerbröd, som vi redan vid ankomsten köpte av en ung man i båt. Måltiden är utsökt, och bättre ”fönsterbord” kunde man ju knappast önska sig. Det är nästan olidligt vackert.

Trots allt måste vi till sist lämna ankar. Det gör vi kl. 14.35. Då har alla badat och snorklat, rott jolle och njutit av den formidabla utsikten. Vi kör motor mot nordväst och har föresatsen att gå till ”Kapi Creek”, den lilla vik vi egentligen var på väg till på söndag.

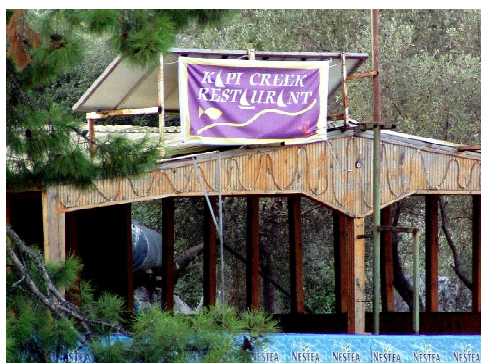
HADAR förtöjd i Kapi Creek, Ebbe Gustafssons favoritvik i västra delen av Fethiyebukten.

Restaurangen i Kapi Creek, huvudsakligen en samling bord vid vattnet.

Utsikt över viken, Kapi Creek, mot aftonen.

Ingen tvekan om var vi är...

Restaurangägaren och hans medhjälpare flankerade av nordiska vikingar...

När vi läst Ebbe Gustafssons bok har vi nämligen upptäckt att just den viken är den som han utnämnt till ett av sina favoritställen på hela denna kuststräcka. Det var inte här han av restaurangägarens son blev erbjuden 100 kameler för sin blonda dotter – men ett smickrande äktenskapserbjudande fick hon ändå även på detta ställe! Han beskriver också en bröllopsfest just här, med bl.a. ett inspirerande uppträdande av en ypig och minimalt klädd magdansös.

Klockan 16.40 lägger vi till i Kapi Creek efter att denna gång i kvarvarande dagsljus lyckats hitta in i rätt sund. Vi tas emot direkt på bryggan av ägaren till stället restaurang. Jag berättar att vi kommit just hit därför att en svensk författare beskrivit viken som ett av sina favoritställen längs hela turkiska kusten.

– Aha, Ebbe! säger mannen då. Han visar sig sedan anmärkningsvärt nog också känna till författaren Göran Schildt! Vi förtöjer enligt mannens anvisningar med stäven mot bryggan. Annars är det ju alltid aktern mot bryggan som gäller här nere. Vi tar sedan en promenad i land, upp på berget bakom restaurangen och ägarens bostad, som är den enda bebyggelsen här. När vi kommer högst upp på åsen upplever vi en strålande utsikt över kusten i fallande skymning. Efteråt tar vi plats vid ett av borden nere vid vattnet och beställer grillad havsabborre med potatis. Ett antal båtar kommer in efter oss, när det redan är ganska mörkt. Om någon vill besöka stället, så är positionen N36.38,60 – O28.53,63.

ONSDAG

Till sköldpaddornas strand, ruinstaden Kaunos och en restaurang i Dalyan

På morgonen kastar vi loss klockan åtta och lämnar Kapi Creek för motor. Alldeles vindstill. Det är som att segla på ett akvarium, när vi går ut genom det smala sundet. Man ser det branta berget fortsätta under vattnet många meter, och en hel del fisk av olika sorter... Vattnet är nästan övernaturligt klart, och här inne där det inte är minsta krusning på vattnet blir det nästan som att snorkla med cyklop fast man står uppe i båten.

Strax före tio kommer så litet vind, och vi kan hissa segel och stänga av motorn, vars femtio hästar trots allt bullrar en del. Vi gör ca fyra knop för segel. Men vinden räcker inte länge. Redan efter en halvtimme avtar den, så vi får rulla in förseglet och starta motorn. Just då har Claes också kaffet klart. När vi druckit vårt kaffe, med autopiloten som rorsman, är klockan 10.55, och då befinner vi oss på position N36.40,77 – O28.38,34.

Vi fortsätter över de öppna vattnen västerut mot den berömda ”sköldpaddstranden”, Iztuzu, som det var sådan debatt om för kanske tjugo år sedan. De stora havssköldpaddorna (Caretta Caretta) har sedan många generationer gått upp på sandstranden och lagt sina ägg där, och när plötsligt ett storhotell skulle byggas på platsen, så mobiliserades naturvårds krafter över hela världen – och området blev slutligen fredat. Hotellet fick alltså byggas på något annat ställe. Och nu är just dessa sköldpaddor säkert en betydligt större ”turismagnet” än vilket exklusivt hotell som helst...

Ovanför denna långa sandstrand breder sedan ett stort deltaområde ut sig uppströms den lilla Dalyan-floden, med ett gigantiskt vassområde genomkorsat av farbara kanaler. Floden rinner ut just där sandstranden i sin västra del möter klipporna. Vi har hört att flodbåtar skall erbjuda sina tjänster för resa uppför floden till bl.a. den berömda ruinstaden Kaunos, och den skulle vi gärna vilja se.

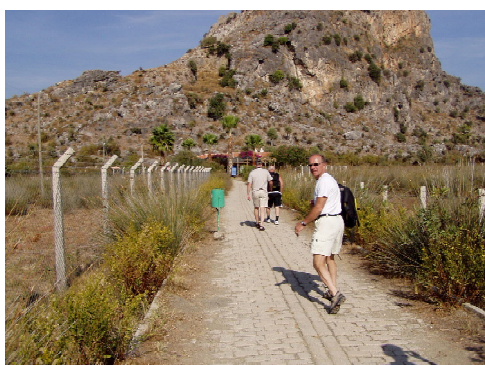
En kvart över tolv är vi framme och ankrar upp utanför sköldpaddornas strand, vid den västligaste delen, i lä av land för den nordvästliga vinden vid fyren Delikada. Det kommer nu, precis som vi hört, omedelbart en båt och erbjuder turer uppför Dalyanfloden i vassdeltat. Efter resone-mang med den engelsktalande pojken som finns ombord tillsammans med en äldre skeppare, blir vi överens om att ta en längre tur på omkring fyra timmar med besök i den antika staden Kaunos och tillfälle att äta på en restaurang. Det skall kosta 100 euro (knappt 1000 kr) för fyra personer. Fredrik väljer att stanna kvar ombord som

Flodbåten väntar på att få föra oss uppför Dalyanfloden genom dess enorma vassdelta.

Tvärilske ombord på flodbåten, på väg mot ruinstaden Kaunos.

På väg från floden upp mot Kaunos flertusenåriga ruiner.

Resterna av Kaunos borg högst upp på klippan.

Janne Järnsax vid resterna av Kaunos amfiteater.

båtvakt, vilket känns tryggt, eftersom vi har hela Medelhavet utanför oss. Om vinden skulle vrida på syd kunde situationen för en uppankrad båt bli kritisk.

Vi fyra som skall med plockar ihop kameror och vattenflaskor och kliver ombord i den kraftigt byggda träbåten med ett soltak över och en hårt dunkande dieselmotor. Skepparen står vid en primitiv styrpulpst en bit akteröver och manövrerar förtroendeingivande. Han letar sig snart in i labyrinten mellan de höga vassbänkarna, efter att först ha tagit sig över ett mycket grunt parti för att komma in i flodfåran. Det förefaller mig sedan obegripligt hur han kan hitta där inne, men det gör han uppenbarligen, och efter kortare tid än vi förväntat oss lägger han till vid en brygga, där entrén till området kring den antika staden finns. Vi kommer överens om att vara tillbaka vid båten om en timme och börjar sedan vandringen upp mot staden, som man tror grundades på 800-talet f. Kr. Vi får betala fyra miljoner lira (ca 20 kr) per person i inträdesavgift och sedan blir det klättring uppför. Ovanför oss reser sig en enorm klippa på något hundratal meter, och där uppe avtecknar sig resterna av den borg som funnits där. På slutningarna längre ner finns ruinerna från själva staden, med en ganska väl bevarad amfiteater av klassisk modell, ett gammalt bad och en hel del annat. Utgrävningar pågår också, och i ett schakt kan man bl.a. se en del av en stenlagd gata, där människor alltså vandrade omkring för mer än 2000 år sedan. Historien känns plötsligt mycket närvarande, och den märkliga stämningen störs inte ens av de getter som obekymrat och respektlöst trippar omkring på amfiteaterns bänkrader...

Janne Järnsax och Miklagårds-Micke klättrar hela vägen upp till klippans topp, och det visar sig sedan att de också fortsatt ända till klippans andra sida, som stupar precis lodrätt ner ett hundratal meter. Jag stannar strax nedanför krönet, filmar och fotograferar och njuter av utsikten. Flodens deltalandskap breder ut sig under oss, och man ser hela vägen ut till havet, som skimrar i soldiset.

Den arkeologiskt intresserade Claes Hårfagre stannar i området runt koncentrationen av lämningar från själva staden och botaniserar bland de olika ruinerna. En fascinerande miljö som på något sätt får en att känna samhörighet med de människor som en gång levat här!

Timmen går bara alltför fort, så Claes och jag får sedan nästan småspringa för att hinna ner till den väntande båtföraren i tid. Nu beger sig båten in i en annan kanal mellan vassarna, och efter en stund kan vi se de berömda lykiska klippgravarna, omkring 2300 år gamla och uthuggna direkt i bergssidan på 50 till 60 meters höjd.

Snart börjar strändernas vassruggar att ersättas av fast mark, om än knappt i nivå över flodens vatten. Hus och trädgårdar syns, och till sist också vägar och bilar... Efter någon kilometer uppströms är vi plötsligt inne i tätbebyggt område, nästan ett litet Venedig i miniatyr. Vår skipper parkerar båten utanför en restaurang, och först nu fattar vi att vi faktiskt befinner oss i staden Dalyan. Vi promenerar något tiotal meter från kajkanten upp till restaurangen och slår oss ner vid ett av borden utanför. Snabbt är personal på plats och lämnar över meny. En man kommer fram med ett fat fyllt av alldeles färska fiskar, där vi får välja vilken vi vill ha tillagad. Järnsax och jag själv väljer varsin av fiskarna, medan Claes Hårfagre och Miklagårds-Micke håller sig till kött diet.

Fisken visar sig sedan bli betydligt dyrare än köttet, men det hela är ändå värt sitt pris. Det blir en alldeles utsökt måltid. Ett antal katter serveras för övrigt fiskrenset av kyparen redan under måltiden. Han tar fatet med resterna och går bort och lägger ner det till katterna en bit ifrån – och återvänder faktiskt till bordet med det tomma fatet...

Efter maten har vi också tänkt proviantera för våra behov ombord på HADAR. Båtföraren lotsar oss till fots till närmaste "Supermarket", där tyvärr utbudet av hygienartiklar visar sig vara större än av mat (kanske påverkan från alla restauranger i närheten, som gärna vill att man skall äta där). Vi lyckas i alla fall hitta litet bröd och

Utsikt över Dalyans delta från Kaunos' klippa.

En vit get trippar omkring på amfiteaterns bänkrader och söker efter några gröna strån att äta...

Resterna av borgen uppe på klippan.

De märkliga lykiska klippgravarna, uthuggna direkt i berget högt över marken.

tillbehör, innan vi återvänder till flodbåten och tuffar tillbaka ut mot havet. En 33 cl flaska av det traditionella, inhemska brännvinet RAKI kostar för övrigt nio och en halv miljon lira (ca 45 kronor). Eftersom det blir vitt när det blandas med vatten och ger kraftfull alkoholpåverkan kallas det lokalt också ”lejonmjölk” (aslan sütü).

Klockan fem på eftermiddagen är vi så tillbaka till vår båt, som lyckligtvis fortfarande rider för sitt ankare ute på redde. Fredrik finns också kvar ombord. Sedan vi betalat båtföraren lättar vi omedelbart ankar för att gå till en tryggare plats för natten in mot land i väster. Det skymmer nu mycket snabbt och är helt mörkt innan vi kommer fram till den vik där vi tänkt ligga. När vi redan är så nära att vi är rädda att gå in i berget visar fortfarande ekolodet sådär runt femtio meters djup. Problemet här nere är inte att man riskerar att gå på grund, utan att kunna hitta tillräckligt grunt vatten att ankra på!

Till sist faller vi ankaret på 18 meters djup och släpper ut omkring 30 meter ankarkätting. Det är ingen sjögång och fullständigt lä mellan bergssidorna, men de känns ändå oroväckande nära... Positionen är nu enligt vår GPS N36.48,09 – O28.31,79.

När klockan är åtta och vi har ätit litet kvällsmat ringer jag x-wikingen Isak Klädblöte och rapporterar om läget. Han befinner sig på tjänsteresa hemma i de småländska skogarna, och det låter nästan på honom som om han hade kunnat tänka sig att vara med ombord nere hos oss ...

TORSDAG

Prejad av turkisk kustbevakning

Redan klockan åtta hissar vi ankaret och går för motor ut ur viken, efter att ha tittat särskilt på de små bikupor som finns uppställda i den branta pinjekladda slutningen en bit ovanför vattnet. Janne Järnsax står vid ratten. På en båt vi möter vinkar man frenetiskt, och vi tror att besättningen varnar för grund, eftersom det faktiskt ovanligt nog är en uppgrundning ganska nära innanför oss. Snart förstår vi emellertid varför man vinkat, då vi prejas av en mindre

enhet ur ”Turkish Coast Guard” och blir upplysta om att vi befinner oss på förbjudet område. Fram till kl. 13.00 pågår här nämligen övning med skarp ammunition. Vi frågar om man kan gå utanför skjutområdet för att komma till Marmarisbukten, dit vi är på väg – och det kan man. Men när vi gått rakt utåt en stund närmar sig ändå hotfullt en större marin enhet, typ mindre jagare. Någon vrålar i en megafon, och via teckenspråk får de oss att inse att vi nog borde slå på vår VHF-radio. Jag går ner och lyckas få på kanal 16, där ett anrop genast kommer. Jag uppmanas sedan att skifta till kanal 06, och när vi identifierat oss och givit besked om vår destination börjar den turkiske officeren ange övningsområdets begränsningar genom att spruta fram koordinater i en takt som jag inte har en chans att hinna uppfatta. Deras engelska är hyfsad men har en speciell accent som gör den litet svår att uppfatta – särskilt över en knastrande radio. Till sist får jag mannen att förstå det, och han anger i stället den kurs vi bör gå, hur långt, samt vilken kurs vi därefter kan gå. Enligt hans anvisningar skall vi alltså styra kurs 175 grader i 4,5 distansminuter och därefter kurs 270 grader i ytterligare 4 distansminuter, innan vi kan gå norrut mot Marmaris. När vi nu tittar ordentligt i kortet ser vi faktiskt också att området är utmärkt där. Vi hade bara inte tänkt på detta och har inte heller lyssnat på VHF:en, där säkert skjutvarningen annonserats.

Redan när vi gått någon halv distansminut närmar sig emellertid fartyget igen och ropar på kanal 16 – för att som vid föregående kontakt be oss gå över till kanal 06. Där informerar man oss nu om att vi faktiskt inte går anvisad kurs, utan några grader för långt västerut. Vi korrigerar kursen dessa grader, och äntligen tycks de vara nöjda. Den officer jag har kontakt med är mycket artig och trevlig, men när ett väl bestyckat fartyg plötsligt närmar sig på detta vis och man inte riktigt är säker på den turkiska kustbevakningens policy, så måste jag erkänna att pulsen steg en smula, innan vi hade förstätt varandra. Ett sista ”Thank you for your co-operation” var skönt att få höra...

"Turkish Coast Guard" - som vi kom att stifta närmare bekantskap med...

Den höga klippan vid Kaunos, sedd från floden...

Vad är 60 år mot dessa ruiner!!

Vikingar på restaurang i Dalyan.

Kaunosklippan från flodbåten.

Tvåriksk skriver elektronisk loggbok på sin lilla handdator...

Janne Järnsax går i land i Kumlubük, strax sydväst om Marmaris.

Vi hissar nu faktiskt också vår spinnaker en stund, men vinden avtar, så vi får snart ta ner den igen. Klockan 10.05 ändrar vi vår kurs från 175 grader till anbefallda 270, då vi har gått den angivna distansen. Efter en ganska händelselös sträcka för motor kan vi sedan klockan 11.00 gira styrbord hän igen och via kursen 300 grader ta oss in mot Marmarisbukten, där vi har utsett en liten vik till sista natthamn, innan vi återvänder till hemmahamnen i Albatross Marina. Med denna kurs skall vi inte riskera att hamna innanför övningsområdet igen.

Klockan 12.30 lägger vi så till med aktern mot bryggan i Kumlubük, den lilla viken i sydöstra delen av den yttre Marmarisbukten (position N36.44,70 – O28.16,49). Vi fyller på de 268 liter vatten vi förbrukat sedan senaste påfyllningen i Fethiye och ägnar oss sedan åt bad i det fortfarande kristallklara vattnet – som är ca 25 grader varmt. I vattnet finns en hel del spännande fiskar, och Janne Järnsax tar fram den fiskelina med upphängare som han i likhet med Tvärilsk fick som födelsedagspresent av övriga besättningen, när vi låg i Fethiye. Vi ser också en större fisk jaga i ytan en bit ut, men varken den eller den rejäla muräna vi ser alldeles intill bryggan vill hugga på något bete.

Jag tar mina kameror och går en längre promenad i land. Närmast bryggan ligger en restaurang, och ovanför ett hotell, men sedan blir det ren landsbygd några hundra meter innan man kommer in i tätare bebyggelse. Jag går förbi en lokal biodlare, som har skyltar om ”bal” (turkiska för honung) vid vägen och skall just gå in för att be att få köpa en burk, när jag upptäcker att jag har lämnat plånboken med pengarna på båten. Lyckligtvis kan vi sedan på kvällen köpa en burk av den lokala honungen (”Pine Honey”) på restaurangen. Där får vi för övrigt också köpa färska ägg, bröd, marmelad och annat för att komplettera förrådet ombord – för någon affär finns inte i närheten.

Vi äter sedan gemensamt på kvällen vid ett av restaurangens utebord, och den ”Bon Filet” jag själv väljer går inte av för hackor. Maten är som vanligt superb. Under kvällen

kommer också ett antal av de båtar som deltar i ”Marmaris Race Week”, med stora nummerlappar på bogarna, och lägger sig vid bryggan. Besättningarna frekventerar sedan restaurangen. Därefter kastar de alla loss och går in mot Marmaris igen. Kanske var det så att restaurangen här ute hade någonting specialerbjudande för kappseglare...

FREDAG

Åter till Marmaris

Klockan 09.30 kastar vi loss efter att ha ätit frukost, gjort vissa fiskeförsök vid bryggan, samt fotograferat och filmat en del. Kör sedan för motor över till norra sidan av viken, där vi kastar ankar ganska tätt intill den höga klippväggen för att utnyttja denna sista dag till att bara njuta av sol och bad. Djupet är då omkring 9 meter. Här badar vi, snorklar, simmar och njuter av tillvaron. Hämtar en del välslipade små stenar inne i land för att ta hem som souvenirer... Jag kajkar också omkring med jollen en stund och tar en del bilder.

Klockan 12.45 lättar vi så ankar och går för motor mot Albatross Marina i Marmaris. Kappseglingen pågår för fullt där inne på fjärden. En båt från ”The Coast Guard” (vi känner nu igen typen!) bevakar evenemanget, och en helikopter svävar också över fjärden. Ett stort vitt kryssningsfartyg ligger utanför hamnen och dominerar nästan landskapsbilden med sin bländande vithet i solskenet. Efter en veckas oavbrutet blå himmel syns nu också för första gången mörka moln in över land, och åskan mullrar i fjärran mellan de höga bergen.

Redan en kvart i två förtöjer vi sedan på vår plats vid marinans brygga. Fredrik står vid ratten och manövrerar säkert, men vi får ändå hjälp av marinans personal, som blixtnabbt finns på plats med sina snurreförsedda gummibåtar så fort en båt närmar sig. De hämtar också upp på botten fästa ”mooring lines” till förtöjningen förut. Efter bara någon minut börjar man även fylla på diesel från en liten ”tankvagn”, och det visar sig nu att vi förbrukat exakt 80 liter – som vi alltså får betala (hade räckt till åtminstone två säsongers förbrukning för min egen båt Janita, som har en tolvhästars

Yanmar diesel). Äter nu lunch ombord. Sedan tar samtliga utom Fredrik en taxi in till Marmaris (15 kr per person) för att titta på stan och kanske köpa presenter att ta med hem. Stannar efter stadsvandringen sedan till på Restaurang Kalyon, nära stranden, dit Fredrik också kommer något senare. Äter denna gång en något mildare form av pepparstek än i Fethiye.

Efter en avslutande gemensam vandring i den exotiska stadsmiljön är vi med hjälp av taxi tillbaka i båten vid tiotiden på kvällen och börjar förbereda morgondagens avfärd genom att plock ihop våra saker och packa väskorna. Bussen kommer att hämta oss vid marinan kl. 13.00 följande dag, lördag, och flyget går 17.00 från Dalaman.

LÖRDAG

Hemresa

Sedan vi efter frukosten avslutat packningen och hopplockningen av alla våra tillhörigheter på båten, äter vi lunch klockan elva på marinans lilla restaurang. Vi konstaterar att veckan gått bara alltför fort – liksom att det kommer att ta några dagar bara att smälta alla intryck från resan. Att redigera mina drygt 450 bilder kommer kanske också att ta sin tid...

Klockan 13.15 hämtar oss bussen, klockan 16.50 lyfter planet från Dalaman, och ca 20.00 landar vi i Stockholm. Några timmar senare är jag hemma i Eksjö – åtskilliga upplevelser rikare än när jag för en vecka sedan gav mig iväg...

Sven Erik Nordin
alias Svenne Tvärilsk

Författaren, Svenne Tvärilsk, vid båten i Kumlubük.

Palm vid restaurangen i Kumlubük.

HADAR förtöjd i Kumlubük.

Biodling ovanför Kumlubük.

Hela Projekt Wiking - plus adjungerade wikingen Miklagårds-Micke (diskret i bagrunden), vid kaj i Kumlubük..

Utsikt över viken Kumlubük.

Här går vägen till DIONYSOS (!!)

HADAR för ankar vid Kumlubük.

Järnsax och Brådgårve har simmat i land.

Dramatisk natur vid Kumlubük.

David, bos "Burak 's Jewellers" i Marmaris - lyckades sälja en guldring till Tvärilsk...

Anne 's kafé och bar i Marmaris (Anne=mamma; alltså ungefär "Morsans bar o kafé"). Innehavaren uppväxt i Istanbul. Talade bra engelska och flytande franska. Ser ut att lägga an på Järnsax!

Albatross Marinas kontor i utkanten av Marmaris. Här lyckas man bolla en 16 år gammal båt i skick som ny! Allt annat var det god ordning på också.

"Plajan" vid Marmaris...

Fiskebåt på Marmarisevnen.

Inför hemresan. En sista stund i sittbrunnen...

På Restaurang Kahyon, fredag kväll...

I väntan på buss till Dalaman flygplats på lördag...